

"La successió no ve de

Josep A. Duran i Lleida (el Campell, Llitera, 1952) és, des del 1987, president del comitè de govern d'Unió Democràtica de Catalunya i un dels responsables que avui aquest partit de la coalició CiU sigui conegut pràcticament de tothom.

El 1977 Josep A. Duran i Lleida ja era president de les joventuts d'Unió Democràtica de Catalunya (UDC). Deu anys després, aquest advocat de la Franja de Ponent, amb despatx a Lleida, va arribar al màxim càrrec del partit i, del 1993 fins el novembre proppassat, va ser vice-president de la Internacional Demòcrata-cristiana. Des que dirigeix Unió, ha aconseguit que aquesta històrica formació democrata-cristiana recuperés pes en la vida política del país. Fins i tot, massa, per alguns dels seus socis de Convergència Democràtica, que observen amb desconfiança l'augment de protagonisme d'UDC al si de la coalició. Així, l'estiu passat, la proposta d'aquest dirigent polític d'anar al segon lloc de la llista de Convergència i Unió (CiU) en les eleccions catalanes, darrere Jordi Pujol, va obrir una crisi més forta que no les habituals a l'hora de confeccionar les llistes municipals de la coalició. Les diferències es van apaivagar amb la decisió de Duran d'ocupar el vuitè lloc de la llista.

—*Què li sembla ser el quart polític més valorat pels espanyols, segons l'última enquesta del CIS?*

—Res d'especial, sobretot anunciat així. I si es vol contrastar, com a vegades es fa, amb el president Pujol, que va una mica per sota, em sembla molt lògic i molt normal. No perquè consideri que la gent valora menys el president Pujol i que

la seva vàlua sigui menor, ben al revés. El president té responsabilitats que jo no tinc. Per tant, la defensa d'aquestes responsabilitats no sempre és simpàtica als ciutadans de l'estat espanyol. És a dir, jo considero que és una valoració dins la normalitat...

—*Vol dir que no tenir responsabilitats directes de govern li facilita les coses...*

—És evident. No tens oportunitat de dir tantes coses, ni oportunitat ni necessitat de defensar-les tan enèrgicament. Per tant, pot haver-hi la temptació de presentar-me, en algun moment determinat, com un contrast de posicions dins de CiU. I això és un enlluernament, és fals. Va ser curiós perquè l'altre dia, en una conferència al Siglo XXI de Madrid, algunes de les ob-

servacions que es feien després del discurs venien a dir: "Caram, em pensava que era més "suau", i diu les mateixes coses, però amb més duresa, que no el president Pujol, d'una altra manera". Doncs bé, potser és això. Ell ha de dir les coses com a president de la Generalitat; per tant, suscita una certa reacció de la gent, i jo, com que no ho sóc, doncs no en tinc necessitat, perquè el dia a dia no m'hi obliga, i d'aquí ve aquesta diferència de valoració. Però no vol dir absolutament res d'imporant.

—*Vostè ha dit que, perquè CiU pugui entrar en un govern espanyol, cal que abans es resolgui el problema del finançament autonòmic i d'autogovern...*

—Sí, però no és que ho hagi dit puntualment, és la nostra opinió de sempre, pràcticament. Nosaltres per principi no som contraris a participar en un govern central. És més, creiem que seria bo per a Catalunya i per a Espanya la nostra possible participació en un govern central, assumir un grau superior d'implicació en el govern de l'estat. Però perquè això pugui ser, han de donar-se unes condicions que encara avui no es donen: que es resolgui definitivament el reconeixement de Catalunya en el context d'una realitat plurinacional de l'estat, i la capacitat d'exercir en profunditat la seua cota d'autogovern, amb un finançament suficient que el faci viable. Ser al govern per aconseguir-ho és un error. S'hi ha de ser, o no, un cop

"Nosaltres diem que seria bo que el finançament de Catalunya tingués relació amb el seu esforç fiscal. I això no és cap invent; la constitució i l'estatut ja ho preveuen".

tot això resolt i segons que el programa electoral del PSOE o del PP coincideixi amb els nostres plantejaments.

—*En la legislatura que ve es resoldrà tot això?*

—No ho sé, no en tinc ni idea. Nosaltres intentem que això es resolgui en la pròxima legislatura. Vénen dos o tres anys clau, que comencen amb les pròximes eleccions al Parlament català —de fet ja ha començat, al marge de la data de les eleccions catalanes— i que s'acabarà després de les pròximes eleccions a les Corts espanyoles, segons la negociació que pugui portar a terme CiU. Negociació que, a mi, m'agradaria que no anés a remolc d'una possible conjuntura política d'insuficiència parlamentària del PP o del PSOE.

ser el dos de la llista"

MARC VILA

M'agradaria que, sigui quin sigui el resultat del PP o del PSOE, nosaltres no sols ho plantegéssim a aquests dos partits, sinó al conjunt de forces espanyoles. I m'agradaria que no sols ho plantegéssim com a CiU, sinó que ho féssim cercant el màxim denominador comú possible amb la resta de les forces polítiques catalanes. Si no, no resoldríem res i ens equivocariem. És molt difícil, perquè hi ha una hipoteca que pesa molt sobre el Principat, que és que no tots els partits són sobirans –i com han de defensar qüestions de sobirania si les forces polítiques no ho són?

—*Pujol, Carod i Maragall han fet propostes per a un nou model de finançament. Les entendran a fora?*

—Si volguessin, sí, però requerirà una gran capacitat de pedagogia i de renúncia d'interessos partidistes. I la resposta del govern no apunta ni en l'una direcció, ni en l'altra. El govern m'ha sorprès; hauria trobat lògic que hagués dit: "Mirin, aquest és un tema que té vigència fins el 2001, no hi estem ben bé d'acord, però ja en parlarem, avui no toca". Ho hauria entès. Però la resposta ha estat dura de continguts, crec que força irracional, i abona una línia demagògica contrària a la de pedagogia que es necessita. El govern ve a dir que "si vostès volen resoldre els seus problemes, utilitzin la capacitat normativa", és a dir, que si volem tenir igual, que paguem més impostos. També diuen que això no és una qüestió de territoris, sinó de ciutadans. És veritat, però és que el nostre plantejament és de ciu-

tadans. Uns ciutadans que paguen els impostos a l'estat i un estat que els retorna un finançament insuficient per a atendre els seus serveis. Però aquí val la pena de recordar a l'estat que, tot i que digui que no és una qüestió territorial, Catalunya sovint és triada territorialment per fer-hi inspeccions fiscals i és on hi ha la presència més important d'inspectors d'Hisenda. Però hi ha un fet, que afecta les tres realitats de cultura i llengua catalanes (les Illes, el País Valencià i nosaltres): cap de nosaltres tres no diem de pagar menys, sinó que rebem menys d'allò que és necessari per a garantir –insisteixo– els mateixos serveis de la resta de comunitats autònomes. Per tant, sí a la solidaritat, però sense escanyar les possibilitats de creixement, i de passada, les d'Espanya en conjunt, com a motors que en som. Volem una solidaritat que no impedeixi la que és necessària amb la gent d'aquí, parlin la llengua que parlin. Una bona aportació del govern seria de publicar els balanços fiscals. Ells diuen que no és just i que enlloc no s'utilitzen. Sóc conscient que no es pot dir mimèticament que, si la balança fiscal presenta un dèficit per a Catalunya de 800 mil milions a un bilió de pessetes, doncs vingal, ras i curt, un bilió més per a Catalunya. Ja ho sé que no. Hi ha la balança comercial, la solidaritat..., d'acord. Ara, que no em diguin que el criteri de 'balança fiscal' no s'utilitza, perquè sí que l'utilitzen alguns altres països. A més, nosaltres no recolzem la nostra proposta en el balanç fiscal, sinó

"El president Zaplana subscribia que el finançament, tot i haver millorat aquests darrers anys, és insuficient i injust. Conseqüentment, cal pensar i abordar una reforma del finançament".

com un indicatiu més de la insuficiència de finançament, no l'únic. Nosaltres diem que seria bo que el finançament de Catalunya tingués relació amb el seu esforç fiscal; i això no és un invent, perquè Constitució i Estatut ho preveuen.

—*Fa uns dies va parlar amb el president Zaplana, el va veure gaire preocupat per aquesta qüestió?*

—Sí, ell subscrivia aquestes primeres afirmacions bàsiques, però no vam entrar a discutir els mecanismes que nosaltres proposem. El president Zaplana subscribia que el finançament, tot i haver millorat aquests darrers anys, és insuficient i injust. Conseqüentment, cal pensar i abordar una reforma del finançament. I que el resultat ha de permetre la continuïtat de la solidaritat, però que aquesta no pot limitar les possibilitats de creixement, ni les necessitats justes dels ciutadans que viuen a les nostres comunitats. Això era compartit, i així ho vaig dir en nom seu també, perquè em va semblar positiu de poder dir que compartim això amb aquest senyor.

—*Sembla que les eleccions al Parlament de Catalunya podrien ser el novembre, quan s'esgoti la legislatura, si més no, així ho van demanar càrrecs de CDC i d'Unió. Quan s'estimaria més de fer-les?*

—El president un dia va explicar que les eleccions podrien ser, tot i que no va tancar-ho, el febrer o el març. Jo ja m'he instal·lat en aquest calendari. Però el que jo pensi és ben poc important. No m'agrada entrar en aquest debat, no ens va bé, i a més la gent acabarà no entenent-lo. Qui pot, per l'Estatut i per la confiança política que té dels partits que integren el govern de la Generalitat, anticipar o convocar eleccions és el president Pujol. I ha de fer-ho quan ho cregui convenient. Per tant, eleccions: quan el president digui ens trobarà a la seva disposició per mirar de guanyar-les, cosa que crec que farem, en nom de CiU. Punt final i res més a afegir-hi.

—*Creu que Pasqual Maragall és un candidat del PSC millor que no els anteriors?*

—És un candidat del PSC, encara que no li agradaria ser-ho només del PSC. I és tan respectable com els anteriors. En tot cas, si haguéssim de guiar-nos pels resultats electorals obtinguts pels candidats anteriors i els seus, quin referent tenim? L'Ajuntament de Barcelona. Quin referent tenim del senyor Nadal? L'Ajuntament de Girona, on sempre havia guanyat per majoria absoluta. El senyor Maragall, ni en els millors temps dels Jocs Olímpics no va guanyar mai per majoria absoluta; és més, va ser a un pèl de perdre l'alcaldia a les últimes eleccions. Per tant, ni millor ni pitjor, tan respectable com els altres i, pel que sembla, no ha de preocupar excessi-

vament perquè l'aval dels seus resultats és el que és.

—*Vostè ha dit que després de les eleccions al Parlament de Catalunya s'hauria de fer una nova llei electoral catalana. Com hauria de ser?*

—Encara que només fos per fer una llei semblant o idèntica a l'espanyola, crec que nacionalment és bo d'aprofitar la sobirania per legislar. En tenim poca, en reclamem més, doncs, home, la que tenim, usem-la, no? Si utilitzant la capacitat normativa que ens dona aquesta sobirania, ens podem dotar d'un sistema democràtic en què hi hagi més garantia de participació dels ciutadans i que limiti el segrest que, en aquests moments, els partits fan de la voluntat popular a través del sistema de les llistes tancades, millor. Com hauria de ser? Crec que seria una temeritat de part meua redactar la llei electoral; qualsevol proposta d'aquest tipus ha de tenir el màxim consens possible. Caldria desbloquejar les llistes tancades i adoptar un sistema electoral diferent per a les eleccions al Parlament, ajuntaments grans o ajuntaments petits. Creiem que en ajuntaments petits és aplicable un sistema de llistes obertes. Però, en canvi, en ajuntaments ja més considerables quant a població i al Parlament català hi podria haver un sistema mixt com l'alemany, on cada ciutadà té dos vots, un per escollir el seu diputat o regidor de circumscripció i un altre per triar un partit polític. Així, no es desemparen els partits polítics, com a instruments de participació política, i alhora es permet al ciutadà de participar-hi més directament. Aquesta és una fórmula que avalaríem, però som oberts a discutir-ne més, sobretot d'orientades a trencar l'actual sistema de llistes tancades.

MARC VILA

—*I en aquest model que proposa, hi hauria la possibilitat de canviar les circumscripcions electorals, que ara són provincials?*

—Evidentment. Tenim un estudi fet que preveu la possibilitat de la circumscripció comarcal, que no variaria substancialment la distribució actual del Parlament català.

—*Parlant d'eleccions, el secretari general de CDC, Pere Esteve va advertir als alcaldables d'Unió que comencessin a preparar la maquinària electoral del partit en solitari, tot i que confia a arribar a un acord amb vostès abans de pocs dies...*

—La nostra, fa dies que la tenim preparada, que hi treballarem. Quant a programa ja hem fet la jornada de treball bàsica d'on ha sortit el document sobre els elements comuns, al marge del programa específic de cada poble. El comitè de campanya s'ha constituït fa dies; de moment, el de les municipals i europees. I ens agradarà de poder anar amb Convergència a totes i cadascuna de les eleccions. Però bé, si finalment ells no ho creguessin oportú, nosaltres també, òbviament, es-

"El senyor Maragall, ni en els millors temps dels Jocs Olímpics no va guanyar mai per majoria absoluta; és més, va ser a un pèl de perdre l'alcaldia en les últimes eleccions. Per tant, és tan respectable com els altres candidats del PSC".

tariem preparats per anar en solitari, però espero que no sigui necessari.

—Fins ara el lideratge de Pujol a la coalició ha impedit que el missatge d'UDC arribés més clarament a la societat catalana?

—Bé, la formulació de la coalició com a tal, i no solament per realitats de Convergència, sinó per les nostres, i pels nostres defectes, no ha arribat nítidament a la població, certament. Si a més resulta que, en alguns aspectes, la formació política i, per tant, les actituds del president Pujol són coincidents, en molts casos, amb els plantejaments d'Unió, doncs raó de més perquè no hagin arribat amb nitidesa. Però últimament, l'evolució és francament positiva per a Unió en la línia d'una percepció clara del que significa i de la seva valoració. Ara sumem més a CiU, i d'això es tracta.

—Els problemes d'aquest estiu entre UDC i CDC tenen per rerefons la successió de Pujol?

—Sembla que sí. Però em sembla un grandíssim error. És a dir, em sembla un error pensar que, la successió, la determina el número dos de la llista, o el successor que, un dia, puguin decidir Convergència o Unió. Ens hem d'acostumar a pensar en la gent, i qui serà el successor ho dirà, en tot cas, el poble de Catalunya. Però sembla que sí, que una de les raons que privava que jo formés part d'aquesta llista al segon lloc era que alguns hi veien la consolidació del segon de la coalició i la successió. No va ser possible, ja és cosa tancada; és llàstima, però així ha anat i no cal fer més soroll.

—Les ferides ja són closes?

—En política les ferides s'han de tancar com més aviat, millor. No parlaria de ferides, però és evident que Unió ha interioritzat unes reflexions sobre el que ha significat aquesta negativa de Convergència i el que han significat les explicacions que, en públic o en privat, se n'han donat.

—I per on van aquestes reflexions?

—S'han interioritzat. Quan s'interioritza, no s'exterioritza...

—Les JNC sí que les han exterioritzades i han proposat que CDC i UDC es fusionin...

—Doncs, respecte per a les JNC, per a tots els seus plantejaments, inclòs aquest. I ja saben que, en aquest, no troben una coincidència amb els plantejaments d'Unió. Malgrat això, si un dia ens proposen formalment de parlar-ne, nosaltres mai no ens hem tancat a parlar de res, encara que no hi estiguem d'acord. On hem trobat reaccions, fins i tot visceral, ha estat més aviat en l'altra banda, quan s'ha volgut parlar d'alguna cosa. Nosaltres som oberts a parlar del que calgui. Ara, d'entrada, ja els he dit que la posició d'Unió Democràtica és molt clara: seria un gravíssim error, no arregla-

riem res i, en canvi, podríem espatllar moltes coses.

—Sembla que no es va sentir gaire còmode, públicament, en el procés de la Declaració de Barcelona...

—Amb el procés potser no, però no puc sentir-me incòmode amb els resultats. Quins són? De primer, una crida a la cultura política en favor del reconeixement de la realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüística de l'estat. Jo voldria que busquessin a les hemeroteques el primer polític que realment fa un ús intensiu del terme 'plurinacionalitat'. Fins i tot, hi ha un llibre publicat per mi. Per tant, és impossible que em senti incòmode amb una expressió i una cultura que fa tant que reivindico. Però és evident que hi ha hagut qüestions procedimentals que han fet que no fos fàcil la meua presència física. Ara, ja s'ha acabat una primera etapa i comencem la segona. El temps dirà de quina manera tots plegats l'administrem.

—Tal com van les coses, podrien ressorgir forces demòcrata-cristianes a les Illes i al País Valencià?

—Per què no? Crec que s'ha de distingir el País Valencià de les Illes. Al País Valencià hi pot haver, segons el procés electoral i la sort que tingui Unió Valenciana, una certa reassignació de forces polítiques. M'agradaria que hi hagués un espai polític demòcrata-cristià, que entengués i defensés la unitat històrica i cultural entre Catalunya, el País Valencià i les Illes, cadascú òbviament des de la seva responsabilitat i al seu lloc. A les Illes és diferent, perquè el mapa polític hi és més solidificat. La variant lingüística no ha donat peu a una Unió Valenciana a la illenca, per a entendre'ns. Hi ha un espai central que influeix tant en Unió Mallorquina (UM) com en el Partit Socialista de Mallorca (PSM), però és difícil que pugui sortir-ne un col·lectiu demòcrata-cristià, si bé tenim una bona relació amb UM, encara que ideolò-

gicament puguin ser una altra realitat.

—Unió se sent còmoda amb la coalició europea entre CiU, PSM i BNV? Estarien més bé amb UM?

—No ha estat mai una qüestió d'incomoditat. Ha estat, purament, una qüestió de coherència. Nosaltres, a través de Convergència, havíem tingut una bona relació amb UM, que havia format part de l'Operació Reformista, que no vam muntar nosaltres! El PSM, el respecte del tot, a més, fan esforços notables per centrarse. Per tant, no es tracta de comoditat o d'incomoditat, només és que nosaltres no vam participar en aquest procés d'aliances electorals, i així ho vam expressar. Hi hem donat sempre la conformitat, però no són els nostres aliats. No perquè ens agradin més o menys, sinó perquè no ho són, ho són de Convergència.

Jordi Fortuny/Enric Rimbau

Sobre la coalició europea de CiU, BNV i PSM: "Hi hem donat la nostra conformitat, però no són els nostres aliats. No pas perquè ens agradin més o menys, sinó perquè no ho són, ho són de Convergència".